

Karol Boruszewski

Istota zabezpieczenia interesów wierzycieli dłużnika na gruncie art. 131a Prawa upadłościowego

Streszczenie

Niniejsza publikacja ma na celu omówienie regulacji zawartej w art. 131a Prawa upadłościowego, będącą odpowiedzią na istniejącą do 2019 r. lukę prawną w zakresie ochrony wierzycieli osobistych dłużnika podczas postępowania upadłościowego względem postępowania restrukturyzacyjnego. Krytycznej analizie zostaną przedstawione również zasady dotyczące zastosowania powyższego *novum* w prawie upadłościowym, z jednoczesną oceną autora w zakresie wprowadzenia art. 131a Prawa upadłościowego w związku z planowaną nowelizacją w powyższym zakresie.

1. Wstęp

W myśl ogólnej zasady, mającej zastosowanie do sytuacji dłużnika niewypłacalnego lub zagrożonego niewypłacalnością, celem postępowania restrukturyzacyjnego jest uniknięcie ogłoszenia upadłości dłużnika poprzez zastosowanie odpowiednich mechanizmów prawnych zawartych w ustawie z 15.5.2015 r. Prawo restrukturyzacyjne¹, jednocześnie przy zastosowaniu odpowiednich instytucji zawartych w ustawie z 28.2.2003 r. Prawo upadłościowe².

Wspomniane akty prawne nie tylko regulują sytuację prawną dłużników, ale także, poprzez zastosowanie odpowiednich norm, oddziałują bezpośrednio na sytuację wierzycieli dłużnika, co w konsekwencji przekłada się na ochronę ich interesów zarówno prawnych, i, idąc dalej, także ekonomicznych. W gruncie rzeczy, przepisy pr.r. odnoszą się bezpośrednio do poprawy sytuacji ekonomicznej dłużnika, a dopiero w momencie przeprowadzania odpowiednich czynności prawnych lub faktycznych, w ramach toczącego się postępowania sanacyjnego, prawa wierzycieli są odpowiednio zabezpieczone przed niemożliwością potencjalnego ustalenia bezskuteczności dokonanych przez dłużnika czynności z pokrzywdzeniem wierzycieli. Taki stan prawny niejednokrotnie rodził w praktyce duże ryzyko składania wniosków o przeprowadzenie postępowania restrukturyzacyjnego przez inne

¹ Ustawa z 15.5.2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 814 z późn. zm.), zwana dalej: „pr.r.”.

² Ustawa z 28.2.2003 r. - Prawo upadłościowe (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1228 z późn. zm.), zwana dalej: „pr.u.”.

podmioty do tej czynności uprawnione, poza samym dłużnikiem. Powyższe zabezpieczenie wierzycieli miało zastosowanie wyłącznie w przypadku postępowania sanacyjnego, zgodnie z art. 304 i nast. pr.r.

Istniała w prawodawstwie wówczas swoista luka prawna, która z jednej strony zniechęcała wierzycieli do składania wniosków o otwarcie postępowania sanacyjnego, a z drugiej zaś, w przypadku przeprowadzenia nieudanej restrukturyzacji, późniejsze ogłoszenie upadłości nie pozwalało już na ubezskuteczenie rozporządzeń dokonanych przed wszczęciem postępowania upadłościowego. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społecznym, ustawodawca wraz z uchwaleniem ustawy z 6.12.2018 r. o Krajowym Rejestrze Zadłużonych³ wprowadził także zmiany w ustawie pr.u. dodając art. 131a, będący odpowiedzią na brak ochrony interesów wierzycieli, *notabene* realizując tym samym podstawowy cel postępowania upadłościowego⁴.

Wartym wspomnienia jest również i to, iż ustawodawca planuje znowelizować art. 131a pr.u. poprzez dodanie następnego zdania w niniejszym przepisie. Wejście w życie planowanej zmiany przewidywane jest na dzień 1.12.2021 r.

W myśl wprowadzonego tymczasem art. 131a pr.u. termin złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości został uzależniony od dnia wcześniej złożonego wniosku restrukturyzacyjnego i to właśnie od tego momentu liczone są terminy dotyczące ustalenia bezskuteczności czynności dokonywanych przez dłużnika.

W związku z tym w niniejszej publikacji krytycznej analizie zostaną poddane zasady dotyczące zastosowania powyższego *novum* w Prawie upadłościowym, z jednoczesną oceną autora w zakresie wprowadzenia art. 131a pr.u., który, w znowelizowanym kształcie, rozwiązuje w pewien sposób także „odwieczny” problem, jakim jest kolizja terminów składania wniosku restrukturyzacyjnego i wniosku o ogłoszenie upadłości.

2. Potrzeba zabezpieczenia interesów wierzycieli

Zgodnie z art. 9a pr.u. w momencie złożenia wniosku restrukturyzacyjnego nie można ogłosić upadłości przedsiębiorcy w okresie od otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego do jego zakończenia lub prawomocnego umorzenia. Otwarcie postępowania

---

³ Ustawa z 6.12.2018 r. o Krajowym Rejestrze Zadłużonych (Dz. U. z 2019 r. poz. 55), zwana dalej: „ustawa o KRZ”.

⁴ Podstawowym celem postępowania upadłościowego jest zaspokojenie w jak najwyższym stopniu roszczeń wierzycieli, a dopiero później zachowanie przedsiębiorstwa dłużnika, jeżeli oczywiście racjonalne względu na to pozwolą.

restrukturyzacyjnego wobec dłużnika uniemożliwia bowiem ogłoszenie upadłości na podstawie wniosku złożonego przed dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego, albo podczas trwania tego postępowania. Wniosek o ogłoszenie upadłości zostałby wówczas odrzucony na mocy art. 9a pr.u. w zw. z art. 199 § 1 pkt 3 ustawy z 17.11.1964 - Kodeks postępowania cywilnego⁵. Często praktyką stosowaną przez nieuczciwych dłużników jest składanie wniosków restrukturyzacyjnych w celu potencjalnej ochrony przed ogłoszeniem upadłości na mocy wniosków składanych przez uprawnionych do tego wierzycieli osobistych w myśl art. 20 ust. 1 pr.u. W zależności od konkretnego rodzaju postępowania restrukturyzacyjnego, postępowanie to mogło trwać od kilku do nawet kilkunastu miesięcy, bez względu na jego efekt końcowy. Dzięki temu zabiegowi wierzyciel znajdował się w „niekomfortowej” sytuacji, jaką jest brak możliwości zabezpieczenia własnych interesów z punktu widzenia upływu terminów odpowiednich przepisów dotyczących ustalenia lub uznania bezskuteczności czynności prawnych upadłego, regulowanych w art. 127-130 pr.u. Uważa się, iż taka praktyka była niezwykle krzywdząca dla wierzycieli⁶, czego najlepszym dowodem jest stwierdzenie zawarte w uzasadnieniu⁷ do projektu ustawy o KRZ, w myśl którego „proponowany art. 131a ma zapobiec potencjalnemu pokrzywdzeniu wierzycieli dłużnika przez składanie wniosków restrukturyzacyjnych i prowadzenie postępowania restrukturyzacyjnego”.

Na mocy art. 19 pkt 15 ustawy o KRZ z dniem 11.2.2019 r. wszedł w życie art. 131a pr.u., który stanowi, że jeżeli upadłość ogłoszono w wyniku rozpoznania wniosku o ogłoszenie upadłości złożonego nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia postępowania restrukturyzacyjnego albo uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu postępowania restrukturyzacyjnego, przez dzień złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, o którym mowa w art. 127-130 pr.u., rozumie się dzień złożenia wniosku restrukturyzacyjnego. O doniosłości omawianego przepisu stanowi także fakt, iż zgodnie z art. 29 ustawy o KRZ znajduje on zastosowanie również w sprawach, w których upadłość została ogłoszona na skutek wniosku, który wpłynął przed dniem wejścia w życie art. 131a pr.u. Warunkiem *sine qua non* pozostaje jedynie złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości w terminie nieprzekraczającym trzech miesięcy od wyżej wspomnianych zdarzeń prawnych.

---

⁵ Ustawa z 17.11.1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 1964 Nr 43, poz. 296, t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1575), zwana dalej: „k.p.c.”.

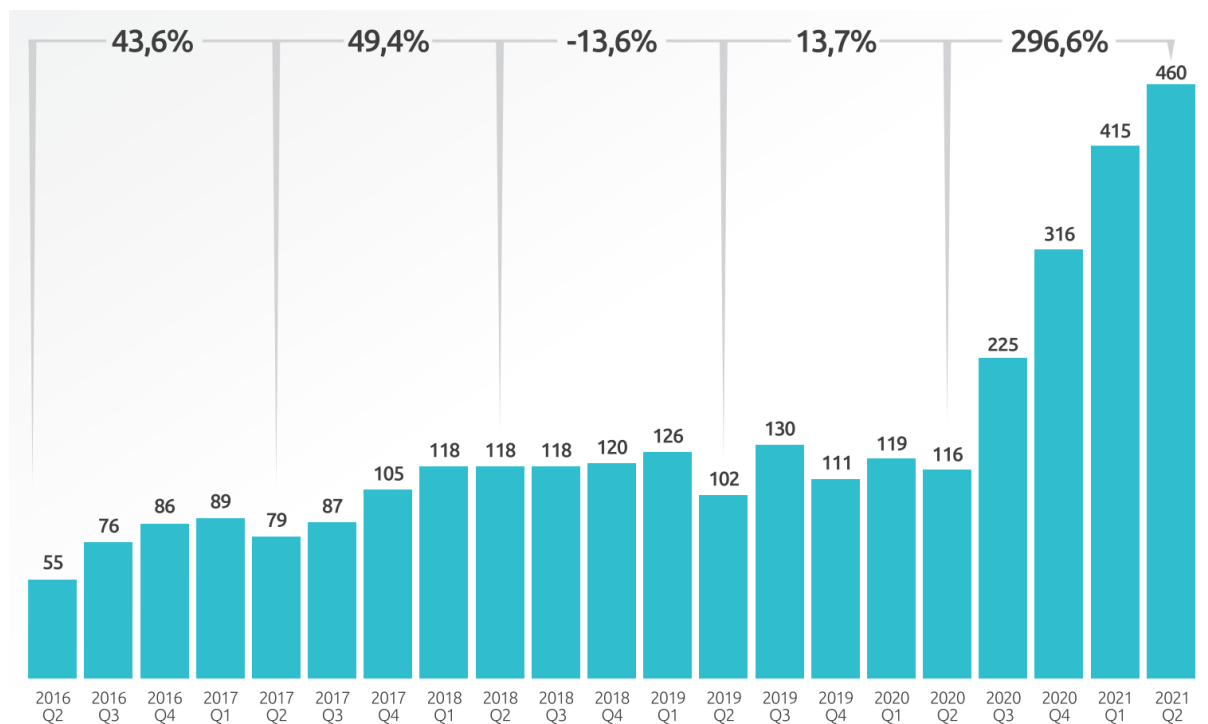
⁶ S. Gurgul, *Prawo upadłościowe* w: S. Gurgul, *Prawo upadłościowe. Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*. Wyd. 12, Warszawa 2020 r., LEGALIS/el. 2021 - do art. 131a.

⁷ [Druk nr 2637 \(sejm.gov.pl\)](https://sejm.gov.pl), odczyt: 5.8.2021 r.

Powyższa regulacja chroni bowiem wierzycieli przed upływem terminów wskazanych w art. 127-130 pr.u. mających bezpośrednie zastosowanie do następujących czynności:

- 1) ustalenie bezskuteczności czynności prawnych dokonywanych przez upadłego w maksymalnym terminie jednego roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości;
- 2) ustalenie bezskuteczności zabezpieczenia i zapłaty niewymagalnego długu przez upadłego w maksymalnym terminie sześciu miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości;
- 3) ustalenie bezskuteczności przelewu wierzytelności przyszłej w przypadku, gdy umowa przelewu wierzytelności została zawarta nie później niż sześć miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości;
- 4) ustalanie bezskuteczności z urzędu lub na wniosek syndyka odpłatnej czynności prawnej dokonanej z osobami bliskimi przez upadłego w terminie sześciu miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości;
- 5) ustalanie bezskuteczności z urzędu lub na wniosek syndyka postanowienia dotyczącego wysokości wynagrodzenia reprezentanta lub pracownika upadłego w terminie sześciu miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości;
- 6) ustalanie bezskuteczności na wniosek syndyka obciążenia majątku upadłego hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym lub hipoteką morską, jeżeli upadły nie był dłużnikiem osobistym zabezpieczonego wierzyciela, a obciążenie to zostało ustanowione w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości i w związku z jego ustanowieniem upadły nie otrzymał żadnego świadczenia.

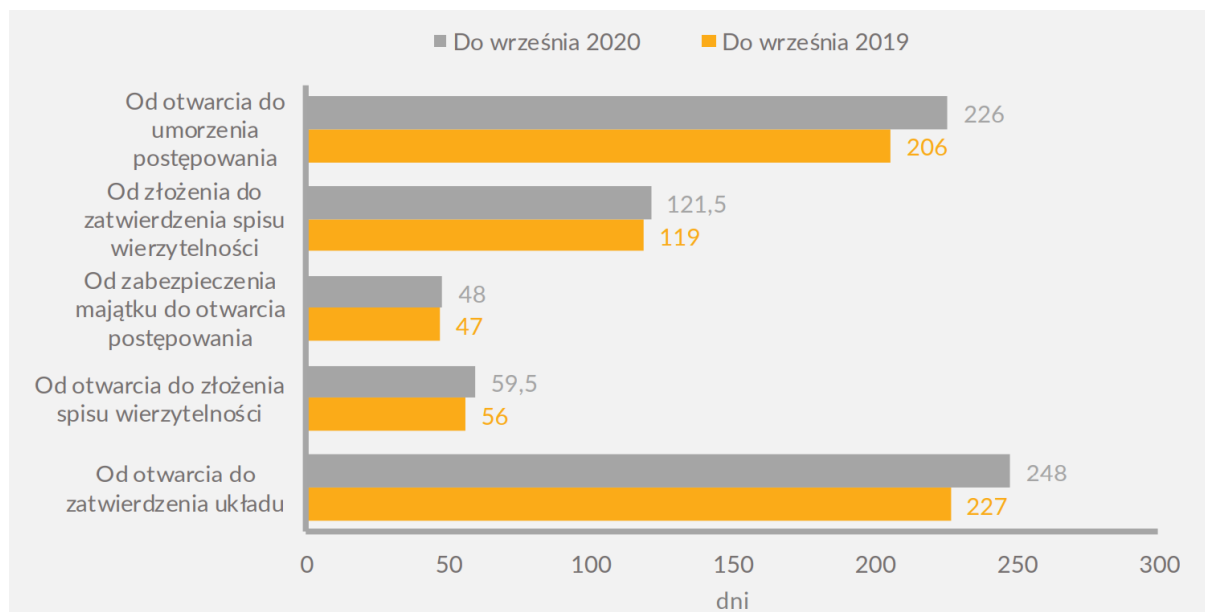
Bez żadnej wątpliwości należy także stwierdzić, że moment wprowadzenia do polskiego systemu prawa art. 131a pr.u., czyli *de facto* początek 2019 r., okazał się jak najbardziej trafny z punktu widzenia wierzycieli. Dla większości przedsiębiorców wybuch pandemii COVID-19 w marcu 2020 r. oznaczał poważne trudności związane z prowadzeniem własnej działalności na skutek obecnego kryzysu ekonomicznego. W konsekwencji zwiększyła się liczba otwieranych postępowań restrukturyzacyjnych, co w pełni odzwierciedla poniższa analiza określająca liczbę otwartych postępowań restrukturyzacyjnych według kwartałów:

Źródło: Analiza MGW CCG⁸, dane z Monitora Sądowego i Gospodarczego opublikowane za II kwartał 2021 r.

Jak wynika z powyższej tabeli, w porównaniu do okresu „przedpandemicznego”, od 2020 r. liczba otwartych postępowań wzrosła aż trzykrotnie, pozostając tym samym nie bez znaczenia dla czasu trwania postępowań sądowych z oczywistym wyłączeniem postępowania o zatwierdzenie układu oraz uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego. Zwiększona liczba wniosków restrukturyzacyjnych oraz wprowadzone zmiany w trybie pracy sądów ograniczające kontakty międzyludzkie, zdecydowanie wpłynęły na wydłużenie się postępowań restrukturyzacyjnych, co uwypukla poniższe zestawienie określające czas trwania poszczególnych etapów postępowań restrukturyzacyjnych:

⁸ MGW CORPORATE CONSULTING GROUP Sp. z o. o. Przy sporządzaniu niniejszej analizy pod uwagę brana była data otwarcia postępowania, a nie data ukazania się obwieszczenia w MSiG. <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwizr7bojrPyAhWR26QKHZuDhMQFnoECAIQAAQ&url=https%3A%2F%2Frestrukturyzacja.mgwccg.pl%2Fmedia%2FMGW-Raport-IIQ2021.pdf&usq=AOvVaw1K7phO4nkjyX5qTkAajQnN>, odczyt: 6.08.2021 r.

Źródło: SpotData, Zimmerman Filipiak Restrukturyzacja⁹.

Z powyższych analiz wynika, że wprowadzony w 2019 r. art. 131a pr.u. okazał się skutecznym narzędziem ochrony interesów wierzycieli, zwłaszcza w związku z wydłużonym czasem trwania postępowania restrukturyzacyjnego, w taki sposób, że terminy przewidywane w wyżej omawianych art. 127-130 pr.u. mogłyby upłynąć, co w konsekwencji byłoby niekorzystne dla wierzycieli osobistych dłużnika. Ponadto, jak się uznaje w doktrynie, niniejsza zmiana legislacyjna „z jednej strony pozwala uchronić ogółu wierzycieli dłużnika przed skutkami fiaska procedur restrukturyzacyjnych, z drugiej zaś *de facto* liberalizuje przesłanki otwarcia restrukturyzacji”¹⁰. Powyższe uwypukla zasadę współdziałania restrukturyzacji i upadłości, ale przede wszystkim odzwierciedla prymat restrukturyzacji nad upadłością, zachęcając tym samym do podjęcia próby, mającej na celu uratowanie przedsiębiorstwa bez konieczności pokrzywdzenia wierzycieli, nawet w sytuacji, gdy szansa na powodzenie restrukturyzacji nie jest wielka, ale istnieje¹¹.

⁹ ZIMMERMAN FILIPIAK RESTRUKTURYZACJA S.A. Wskazane okresy trwania postępowania wyliczono na podstawie mediany wszystkich spraw restrukturyzacyjnych. Ustalając czas trwania postępowania przyjęto okres od daty ukazania się obwieszczenia w MSiG o otwarciu danego postępowania do daty ukazania się obwieszczenia w MSiG o zaistniałym zdarzeniu. Jako jednostkę przyjęto dzień. W przeprowadzonej analizie uwzględniono obwieszczenia w MSiG o wydaniu przez sąd postanowienia, które zostały opublikowane do 30.9.2020 r. W przypadku gdy w obwieszczeniu nie było daty postanowienia sądu za datę postanowienia przyjmowano datę publikacji w MSiG. <http://zimmermanfilipiak.pl/Raport%20restrukturyzacje%202020%20Q3%20final.pdf>, odczyt: 7.08.2021 r.

¹⁰ P. Zimmerman, *Prawo upadłościowe. Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*. Wyd. 6, Warszawa 2020, LEGALIS/el. 2021 – do art. 131a.

¹¹ Tamże.

3. Krytyka wprowadzonej regulacji

Artykuł 131a pr.u. znajduje zastosowanie do wszystkich postępowań restrukturyzacyjnych, czyli: postępowania o zatwierdzenie układu, uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego, przyspieszonego postępowania układowego, postępowania układowego i sanacyjnego. Wykorzystanie art. 131a może jednak budzić uzasadnione wątpliwości w przypadku ostatniego z wymienionych postępowań, w szczególności z punktu widzenia regulacji zawartych w art. 304-309 pr.r.

Przepisy te gwarantują bowiem ochronę interesów wierzycieli osobistych poprzez ustalenie bezskuteczności czynności prawnych dokonywanych przez dłużnika w stosunku do masy sanacyjnej. Warty uwagi jest również to, że postępowanie sanacyjne ma wyjątkowy charakter wobec pozostałych postępowań, w szczególności wiąże się z pozbawieniem dłużnika zarządu nad masą sanacyjną, z wyjątkiem, o którym mowa w art. 288 ust. 3 pr.r. Wspomniana ochrona wierzycieli co do istoty ma charakter podobny do ochrony zawartej w art. 127-130 pr.u., dlatego też nie bez powodu twierdzi się, że postępowanie sanacyjne „jest konstrukcją łączącą w sobie elementy restrukturyzacji z wybranymi pierwiastkami instytucji upadłości”¹².

Natomiast w sytuacji, gdy inicjatorem postępowania sanacyjnego jest wierzyciel osobisty dłużnika, a postępowanie to, po upływie określonego czasu, zakończyło się niepowodzeniem i ten sam wierzyciel złożył wniosek o ogłoszenie upadłości w trybie art. 131a pr.u., zachodzi wówczas pewnego rodzaju dysonans na tle materialnoprawnym w postaci nachodzenia na siebie okresów ochronnych ów wierzyciela. Można dopatrywać się swoistej nierówności uczestników postępowania restrukturyzacyjnego; jeżeli jeden podmiot jest zarówno uczestnikiem postępowania sanacyjnego, a później uczestnikiem postępowania upadłościowego, przysługuje mu „podwójny” okres ochronny, w odróżnieniu od uczestnika postępowania innego niż sanacyjne i później postępowania upadłościowego.

Zastanawiającym jest także okres trwania ochrony. Ochrona podczas postępowania sanacyjnego jest jasno uwypuklona w art. 306 ust. 2 pr.r., w myśl którego ustalenie bezskuteczności czynności po upływie roku od dnia otwarcia postępowania sanacyjnego jest niedopuszczalne, chyba że na podstawie ustawy z 23.4.1964 r. - Kodeks cywilny¹³ uprawnienie to wygasło wcześniej. Termin ten nie ma zastosowania, jeżeli żądanie ustalenia bezskuteczności czynności zostało zgłoszone w drodze zarzutu.

¹² R. Adamus, *Prawo upadłościowe. Komentarz*. Wyd. 3, LEGNIS/el. 2021– do art. 131a.

¹³ Ustawa z 23.4.1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1740 z późn. zm.), dalej zwana: „k.c.”.

Natomiast w przypadku postępowania upadłościowego brak jest podobnej regulacji z punktu widzenia zastosowania art. 131a pr.u., co skutkuje niemożnością określenia *ex ante* czasu, w którym czynność dłużnika może zostać ubezskuteczniona. Zgodnie z art. 132 ust. 3 pr.u. nie można żądać uznania czynności za bezskuteczną po upływie dwóch lat od dnia ogłoszenia upadłości, chyba że na podstawie przepisów k.c. uprawnienie to wygasło wcześniej. Termin ten nie ma zastosowania, gdy żądanie uznania czynności za bezskuteczną zgłoszone zostało w drodze zarzutu. Wobec tego, zachowanie dwuletniego terminu biegnie od dnia ogłoszenia upadłości, które to zostało zainicjowane *de iure* w dniu złożonego wcześniej wniosku restrukturyzacyjnego w myśl art. 131a pr.u. Zarówno dłużnik, jak i wierzyciel nie mają zatem bezpośredniego wpływu na okres trwania postępowania restrukturyzacyjnego, które faktycznie może trwać nawet kilka lat.

Wychodząc poza obszar prawa restrukturyzacyjnego i upadłościowego, wierzycielom przysługuje rzecz jasna również ochrona na gruncie k.c. Zgodnie z art. 527 – 534 k.c. każdy z pokrzywdzonych wierzycieli może dochodzić roszczeń pauliańskich od dłużnika z zastrzeżeniem, że uznania czynności prawnej dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli za bezskuteczną nie można żądać po upływie pięciu lat od daty tej czynności.

Mając powyższe na względzie, w sytuacji, gdy złożenie wniosku restrukturyzacyjnego i ogłoszenie upadłości przekracza termin zawity odnoszący się do roszczeń paulińskich, istnieje ryzyko, że wierzyciel osobisty w dalszej perspektywie pozostaje właściwie bez ochrony zarówno na gruncie prawa restrukturyzacyjnego, jak i cywilnego. Wierzycielowi pozostaje jedynie dwuletnia ochrona od dnia ogłoszenia upadłości i mająca zastosowanie wyłącznie do czynności w rozumieniu art. 127-130 pr.u.

Idąc takim tokiem myślenia powstaje pytanie, czy wobec art. 131a pr.u. zachodzą uzasadnione przesłanki niekonstytucyjności¹⁴ wprowadzonej regulacji do polskiego obrotu prawnego, mając przede wszystkim na względzie wyżej wspomnianą podwójną ochronę wierzycieli w postępowaniu sanacyjnym, jak i upadłościowym.

4. Nowelizacja art. 131a pr.u.

Z dniem 1.12.2021 r. ustawodawca planuje dokonać korekty omawianego art. 131a pr.u. poprzez dodanie następującego zdania w niniejszym przepisie: „Jeżeli przed dniem złożenia wniosku restrukturyzacyjnego złożono wniosek o ogłoszenie upadłości, który został odrzucony

---

¹⁴ R. Adamus, *Prawo upadłościowe. Komentarz*, Wyd. 3, LEGNIS/el.2021– do art. 131a.

zgodnie z art. 9a, to wówczas przez dzień złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, o którym mowa w art. 127-130, rozumie się dzień złożenia odrzuconego wniosku o ogłoszenie upadłości”. W związku z tym, ustawodawca zmienia także art. 9a pr.u., który również z dniem 1.12.2021 r. otrzymuje następujące brzmienie: „Nie można ogłosić upadłości w okresie od otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego do jego zakończenia lub prawomocnego umorzenia. W takim przypadku wniosek podlega odrzuceniu”. Powyższe nowelizacje wchodzi na mocy ustawy z 28.5.2021 o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Zadłużonych oraz niektórych innych ustaw¹⁵.

Pośrednim skutkiem wprowadzenia art. 131a pr.u. do obrotu prawnego jest przede wszystkim rozwianie wszelkich wątpliwości w zakresie kolizji składania wniosku restrukturyzacyjnego i wniosku o ogłoszenie upadłości w związku z wcześniej omawianą możliwością pokrzywdzenia wierzycieli. Dlatego też na potrzeby niniejszej publikacji w celu omówienia planowanej nowelizacji należy pochylić się nad, istniejącym do 11.2.2019 r., swoistym sporem prawnym w doktrynie polegającym na niejednoznacznym jej stanowisku wobec art. 9a pr.u., którego odzwierciedleniem były dwie odmienne koncepcje.

W myśl pierwszej, niektórzy autorzy¹⁶ uważali, że wynikający z art. 9a pr.u. brak możliwości ogłoszenia upadłości ma charakter tymczasowy¹⁷ i ustaje z chwilą zakończenia lub prawomocnego umorzenia postępowania restrukturyzacyjnego, a zatem wszczęcie procedury restrukturyzacyjnej nie powoduje odrzucenia wniosku z mocy prawa¹⁸, „a jedynie odsuwa w czasie moment jego rozpoznania”¹⁹. Podobne stanowisko można było również dostrzec w orzecznictwie²⁰. W uzasadnieniu postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie z 4.4.2017 r. zwrócono szczególną uwagę na cel prawa upadłościowego, statuujący prymat interesów wierzycieli nad interesami dłużnika. Dopatrzone się jednocześnie luki prawnej w kontekście upływu terminów wynikających z art. 127-130 pr.u. Kierując się wykładnią aksjologiczną SO zaproponował wobec powyższego zastosowanie w drodze

---

¹⁵ Ustawa z 28.5.2021 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Zadłużonych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r. poz. 1080), zwana dalej: „Ustawa o zm. KRZ”.

¹⁶ Zob. A. J. Witosz w: H. Buk, D. Chrapoński, W. Gewalt, W. Klyta, A. Malmuk-Cieplak, M. Mozdzeń, A. Torbus, A. J. Witosz, *Prawo upadłościowe. Komentarz*, Warszawa 2017, WKP LEX/el. 2021– do art. 9a.

¹⁷ Zob. P. Janda, *Prawo upadłościowe. Komentarz*, Wyd. 2, Warszawa 2020, WKP 2020, LEX/el. 2021 – do art. 9a.

¹⁸ Por. M. Mrówczyński, 8.1.1.3. *Próba oceny dotychczasowych poglądów doktryny [w:] Uczestnicy postępowania upadłościowego*, Warszawa 2019, LEX/el. 2021– do art. 9a.

¹⁹ P. Zimmerman, *Prawo upadłościowe. Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*. Wyd. 6, Warszawa 2020, LEGALIS/el. 2021– do art. 9a.

²⁰ Postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie - XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy z 4.4.2017 r. sygn.: XXIII Gz 215/17, LEGALIS nr 2130406.

analogii art. 9b ust. 2 pr.u., wstrzymując rozpoznanie wniosku o ogłoszenie upadłości do czasu wydania prawomocnego orzeczenia w sprawie wniosku restrukturyzacyjnego²¹.

Odmienne natomiast stanowisko w niniejszej materii opierało się na twierdzeniu, że wniosek o ogłoszenie upadłości powinien zostać odrzucony na mocy art. 9a pr.u. w zw. z art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c. z powodu czasowej przeszkody rozpoznania wniosku o ogłoszenie upadłości, jaką jest brak zdolności upadłościowej restrukturyzowanego dłużnika²².

Powyższy spór został rozstrzygnięty bowiem na mocy wprowadzonego art. 131a pr.u., który w konsekwencji spowodował pozbawienie części autorów argumentu przemawiającego za wstrzymaniem wniosku o ogłoszenie upadłości, jakoby w przeciwnym razie, mogło być krzywdzące dla wierzycieli dłużnika. Ponadto powyższe zostało w ostateczności potwierdzone przez ustawodawcę nowelą art. 9a pr.u. wprost odnoszącą się do odrzucenia wniosku o ogłoszenie upadłości w trybie art. 199 § 1 k.p.c.

Wyżej wspomniana nowelizacja art. 131a pr.u. zakłada przyjęcie pewnej fikcji, iż za dzień złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości rozumie się dzień złożenia wcześniejszego wniosku o ogłoszenie upadłości, który to uprzednio został odrzucony na mocy zmienionego art. 9a pr.u. Z systemowego punktu widzenia zastanawiającym jest fakt uzależnienia skutków prawnych czynności podpadających pod sankcję bezskuteczności od instytucji postępowania cywilnego, jaką jest odrzucenie niniejszego wniosku. O ile procedura cywilna nie określa wprost skutków prawnych odrzucenia wniosku, o tyle w doktrynie²³ przyjmuje się, że skutki procesowe związane z jego wniesieniem stają się bezprzedmiotowe, co w konsekwencji może oznaczać niemożność wywołania związanych z tą czynnością skutków materialnoprawnych.

5. Podsumowanie

Zabezpieczenie interesów wierzycieli dłużnika stanowi główny cel upadłości i założenie prawa upadłościowego. W związku z tym wprowadzenie art. 131a pr.u. do porządku prawnego należy ocenić jak najbardziej pozytywnie. Postępowanie restrukturyzacyjne może trwać nawet do kilkunastu miesięcy, narażając tym samym interes wierzycieli na upływ terminów zawartych w art. 127-130 pr.u. Powyższa regulacja z całą pewnością wypełnia

---

²¹ Zob. P. Bartosiewicz, B. Merczyński, *Interes wierzycieli a wstrzymanie wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnika w restrukturyzacji*, Dor. Restr. 2017, nr 2, s. 35-39.

²² Zob. A. Hrycaj w: *Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, Wyd. 2, red. P. Filipiak, LEX/el. 2020 – do art. 12.

²³ Zob. M. Jędrzejewska, K. Weitz w: *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom II. Postępowanie rozpoznawcze*, Wyd. 5, red. T. Ereciński, Warszawa 2016, LEX/el. 2021 – do art. 199.

wcześniej istniejącą lukę prawną. Ponadto zachęca również wierzycieli do składania w pierwszej kolejności wniosków restrukturyzacyjnych, mając nadzieję na uratowanie przedsiębiorstwa przed ogłoszeniem upadłości i jednocześnie posiadając świadomość, że interesy są odpowiednio zabezpieczone właśnie na mocy art. 131a pr.u.

Artykuł 131a pr.u. opiera się na założeniu, że otwarcie i prowadzenie postępowania restrukturyzacyjnego nie powinno pogarszać sytuacji wierzycieli. Zdecydowanie przychylnie należy odnieść się do powyższego stwierdzenia. Jednakże z uwagi na to, że przepisy o bezskuteczności czynności dokonywanych przez dłużnika w celu ochrony wierzycieli, mają charakter wysoce ingerencyjny w stosunki prawne dłużnika, należałoby się zastanowić, czy omawiana regulacja nie faworyzuje, kosztem dłużnika, wierzycieli biorących udział najpierw w postępowaniu sanacyjnym, a następnie w postępowaniu upadłościowym.

Planowana nowelizacja art. 131a budzi kolejne wątpliwości w zakresie prawidłowego stanowienia prawa. O ile znowelizowanie art. 9a pr.u. ma charakter wyłącznie formalny, bowiem według doktryny, wprowadzenie art. 131a pr.u. *a contrario* przyzwala na odrzucenie wniosku o ogłoszenie upadłości, o tyle uzależnienie biegu terminów wynikających ze złożenia wniosku od uprzednio odrzuconego wniosku o ogłoszenie upadłości, wydaje się kontrowersyjne w odniesieniu do ogólnych zasad techniki prawodawczej. Tak czy inaczej powyższa regulacja, mimo iż odbiega przedmiotowo od istoty omawianej sprawy, niewątpliwie wprowadza do polskiego obrotu prawnego kolejne *novum*, które z pewnością będzie wzbudzało na przestrzeni następnych kilkunastu miesięcy wiele dywagacji doktrynalnych, skoro tylko *clara non sunt interpretanda*.

Summary

The essence of securing the interests of the debtor's creditors under article 131a of the Bankruptcy law

This publication aims to discuss the regulation contained in article 131a of the Bankruptcy law, being a response to the legal gap existing until 2019 in the field of protection of the debtor's personal creditors during bankruptcy proceedings in relation to restructuring proceedings. Critical analysis will also include the principles of applying the above novelty in bankruptcy law, with the author's simultaneous

assessment of the introduction of article 131a of the bankruptcy law in connection with the planned amendment in the above scope.

Karol Boruszewski

Absolwent prawa na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (2021). Założyciel Interdyscyplinarnego Koła Naukowego Prawa Korporacyjnego na tymże Uniwersytecie. Ukończył Centrum Prawa Amerykańskiego oraz Szkołę Prawa i Gospodarki Chin działające przy Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Zawodowo związany z Departamentem Komercjalizacji Centrum Łukasiewicz.

Bibliografia

1. Adamus R., *Prawo upadłościowe. Komentarz*. Wyd. 3, LEGNIS/el. 2021.
2. Bartosiewicz P., Merczyński B., *Interes wierzycieli a wstrzymanie wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnika w restrukturyzacji*, Dor. Restr. 2017, nr 2.
3. Gurgul S., *Prawo upadłościowe* w: S. Gurgul, *Prawo upadłościowe. Prawo restrukturyzacyjne*.
4. *Komentarz*. Wyd. 12, Warszawa 2020 r., LEGNIS/el. 2021.
5. Hrycaj A. w: *Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, Wyd. 2, red. Filipiak P., LEX/el. 2020.
6. Janda P., *Prawo upadłościowe. Komentarz*, Wyd. 2, Warszawa 2020, WKP 2020, LEX/el. 2021.
7. Jędrzejewska M., Weitz K. w: *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom II. Postępowanie rozpoznawcze*, Wyd. 5, red. T. Ereciński, Warszawa 2016, LEX/el. 2021.
8. Mrówczyński M., *8.1.1.3. Próba oceny dotychczasowych poglądów doktryny w: Uczestnicy postępowania upadłościowego*, Warszawa 2019, LEX/el. 2021.
9. Witosz A. J. w: Buk H., Chrapoński D., Gewalt W., Klyta W., Malmuk-Cieplak A., Mozdzeń M., Torbus A., Witosz A. J., *Prawo upadłościowe. Komentarz*, Warszawa 2017, WKP LEX/el. 2021.
10. Zimmerman P., *Prawo upadłościowe. Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*. Wyd. 6, Warszawa 2020, LEGNIS/el. 2021.
11. Postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie - XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy z 4.4.2017 r. sygn.: XXIII Gz 215/17, LEGNIS nr 2130406.
12. MGW CORPORATE CONSULTING GROUP Sp. z o. o. <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwizr7bojrPyAhWR26QKHZuDhMQFnoECAIQAAQ&url=https%3A%2F%2Frestrukturyzacja.mgwccg.pl%2Fmedia%2FMGW-Raport-IIQ2021.pdf&usq=AOvVaw1K7phO4nkjyX5qTkAajQnN>, odczyt: 6.08.2021 r.
13. ZIMMERMAN FILIPIAK RESTRUKTURYZACJA S.A. <http://zimmermanfilipiak.pl/Raport%20restrukturyzacje%202020%20Q3%20final.pdf>, odczyt: 7.08.2021 r.